No. 1802 Zaterdag 13 Juli 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Een Gedenkdag

1868 -- 9 Juli -- 1918.

II.

Terstond nadat aan Mgr. Cattani, den Pauselijken Internuntius in den Haag, het teleurstellend besluit van het provinciaal kapittel van Mei 1867 was medegedeeld, antwoordde de prelaat den 27en Juni op deze bezwaren: „Les Pères Redemptoristes aussi ne voulaient pas accepter la Mission de Suriname en craignant de ne pas la pouvoir assister comme il fallait, mais à la fin ils ont du l'accepter, et à présent ils en sont très-contents, et ils font dans cette Mission un bien immense. Eh bien! je me souhaite qu'il puisse arriver de même dans peu aux Pères Dominicaines par rapport à la Mission de Curaçao. Je le desire pour le bonheur de Curaçao, et même pour le bonheur des Fils de St. Dominique."

Deze woorden voorspelden genoegzaam in welken geest van de zijde van Rome de onderhandelingen zouden gevoerd worden.

Na afloop van het Generaal Kapittel te Rome in Mei 1868 werden verschillende bijeenkomsten door Pater Th. v. d. Heijden, den Provinciaal der Hollandsche Ordesprovincie, gehouden met den HoogEerw. Pater A. V. Jandel, Generaal der Orde, met Kardinaal Barnabò, Prefect der Propaganda en met Z. H. Paus Pius IX, en werd voorgesteld, dat de Provincie voorloopig slechts drie paters met een leekebroeder voor de Missie zou afstaan, totdat de vermeerdering der Ordeleden het uitzenden van méér missionarissen zou mogelijk maken.

Ten slotte werden alle bezwaren weggeruimd door het gezaghebbend en vaderlijk woord van Christus' Stedehouder: *Confidite; ite in vineam meam, in verbo meo laxate rete.*" „Vertrouwt; gaat in mijnen wijngaard; op mijn woord werpt het net uit." Dat machtig woord verdreef alle wankelmoedigheid, versterkte het vertrouwen; het was de zekere belofte van Gods machtigen bijstand. De Provinciaal boog het hoofd en ontving den pauselijken zegen tot onderpand van het welslagen der zending.

Onmiddelijk daarna bij rondschrijven gedateerd uit Rome van den 6en Juli 1868 berichtte Pater Th. van der Heijden het nieuws aan zijn Ordebroeders in Holland. Wij ontleenen aan dat schrijven de volgende treffende passage: „Zooals gij allen weet, B. Br., is reeds sedert geruimen tijd ons de Missie van Curaçao door den H. Stoel aangeboden. Hoezeer dat aanbod ook voor ons eervol was, en geheel overeenkomstig de instelling en het doel onzer Orde, oordeelden wij toch om zwaarwichtige redenen dit aanbod vooreerst niet te kunnen aanvaarden. Daarom stelden wij met den gepasten eerbied en onderworpenheid, maar tevens met aandrang onze bezwaren aan den H. Stoel voor, Hem ootmoedig smeekende en bezwerende, om toch niet langer daarop aan te dringen. Toen werd over deze zaak opnieuw onderhandeld. Verschillende conferenties werden hierover met Zijn Eminentie Kardinaal Barnabò en Zijn Heiligheid gehouden, totdat ten slotte, na alles zorgvuldig gewikt en gewogen te hebben, Hij, wien niets onmogelijk is, in den persoon van Zijn Plaatsbekleeder ons antwoordde: *„Vertrouwt, gaat in mijnen wijngaard; werpt op mijn woord het net uit."* Wat zouden wij verder hebben magten antwoorden? Is dat niet het Goddelijk Woord? Onze Verlosser heeft door Zijn Plaatsbekleeder gesproken en daarmede is de zaak beslist. De H. Vader zelf heeft ons Zijn bijzonderen zegen geschonken, en Zijn voortdurende gebeden toegezegd. *Laten wij daarom met Abraham tegen alle hoop in vertrouwen.* God zelf zal alles ten goede regelen."

Den 9en Juli daaraanvolgende verscheen het officiëel decreet van de Congregatie der *Propaganda Fide*, waarbij de Missie van Curaçao aan de Nederlandsche Provincie der Paters Dominicanen werd toevertrouwd. Tevens werd bij datzelfde decreet de Provinciaal gemachtigd om in overleg met zijn Raad en met den Generaal der Orde een voordracht van de meest geschikte en waardige personen op te maken, waaruit de nieuwe Apostolische Vicarius met de waardigheid van Bisschop over de Missie kon gekozen worden.

De priester, die reeds lang door zijn medebroeders en door den volksmond voor dien gewichtigen post werd aangewezen, was de Eerw. Pater Petrus van Ewijk, den 9en October 1868 tot prior van het hoofdklooster en studiehuis der provincie te Huissen gekozen. De Voorzienigheid zelf had zijn weg geleid en bestierd en hem reeds sinds lang voorbereid voor zijn roeping tot Missionaris-Bisschop.

Geboren in 1827, sinds 1847 in de orde opgenomen, en priester gewijd in 1851, werd hij nog hetzelfde jaar door zijn oversten naar Rome gezonden om dáár zich voor het doctoraat in de theologie te bekwamen. De komst van Mgr. Griffith, Vicarius Apostolicus van Kaap de Goede Hoop, te Rome, gaf zijn levensloop een geheel andere wending. Daar deze bisschop een Hollandschen priester zocht voor de Hollandsche kolonisten in de Kaapkolonie, sloot P. van Ewijk, met toestemming van den Generaal der Orde, zich bij Mgr. Griffith aan, en was als secretaris van dien prelaat en als missionaris gedurende vier jaar aan de Kaap werkzaam.

Wegens het groot gebrek aan priesters in 1856 in het Moederland teruggeroepen, arbeidde hij daarna in Holland in de parochieele bediening, totdat hij in 1862 aan het hoofd gesteld werd van het nieuw gestichte klooster te Utrecht.

Wat reeds lang was vermoed en steeds verder verspreid, werd een feit, toen tegen het einde van Mei 1869, Pater van Ewijk een schrijven ontving van den HoogEerw. Pater Bianchi, Procurator der Orde te Rome, die in afwezigheid van den Generaal hem mededeelde, dat hij door den H. Stoel benoemd was tot Vicarius Apostolicus van Curaçao met den titel van bisschop van Camaco. Vol schrik deinsde Pater van Ewijk terug voor den ontzettenden last, die hem op de schouders werd gelegd. Duidelijk legt zijn brief, gericht aan den HoogEerw. Pater Jandel, generaal der orde, van den 29en Mei 1869, zijn gemoedsstemming bloot: „De orkaan, die reeds zoo lang dreigde, is dus eindelijk losgebarsten, en op mijn hoofd zijn de stroomen van dezen zondvloed neergekomen. Op mijn leeftijd zal ik dus ten tweede male mijn vaderland moeten verlaten, en ditmaal onder een klimaat, nog doodelijker dan dat van Kaap de Goede Hoop. Evenwel, ondanks dien zwaren last, de Wil des Heeren geschiede! Maar opdat ik voor mij zelven zeker zij van dien Goddelijken Wil, verklaar ik U, HoogEerw. Pater, zoo stellig mogelijk, dat ik de bisschoppelijke waardigheid nooit zal ontvangen, tenzij met een formeel gebod van den Generaal der orde. Alleen gedwongen door de gehoorzaamheid, die ik U verschuldigd ben, zal ik dien last op mij nemen, om mij zelven aldus gerust te stellen tegenover mijn volkomen ontoereikendheid, waarvan ik diep overtuigd ben."

Terstond voldeed de generaal aan dat rechtmatig verzoek, waarna P. van Ewijk antwoordde, dat hij zich nu gehoorzaam aan het gezag van den H. Stoel en der Orde onmiddelijk onderwierp.

(*Wordt vervolgd.*)

P. A. E.

Ons Slotwoord

aan den Heer A. G. Statius Muller.

II.

Courantenartikelen worden dikwijls oppervlakkig gelezen. Maar men kan de mentaliteit der lezers wel te laag aanslaan door te zware eischen te stellen aan hun bereidwilligheid om alles te slikken, wat men hen gelieft op te dienen.

In zijn laatste ingezonden stuk (van 29 Juni) reikt de heer S. M. aan zijn strijdmethode het volgend loffelijk getuigschrift uit: *„Deze polemiek, die mijnerzijds niet met wapens van verdacht allooi behoeft gevoerd te worden."*

Of heeft Z.Ed. met die woorden alléén goede voornemens en de belofte zich te beteren bedoeld, of tegelijk ook de smetten van zijn eerste art. (van 25 Mei) willen wegdoezelen?

Was het een belofte? Doch dan heeft de heer M. stellig in het vuur van den strijd de contrôle over zijn eigen geheugen verloren en nog vóór het einde reeds die goede voornemens weer aan den dijk gezet. Immers de vorige week constateerden wij dat onze tegenstander in datzelfde art. er niet tegen opzag, ons juist het tegenovergestelde in den mond te leggen van hetgeen wij in werkelijkheid geschreven hadden. Zijn dat ook wapens van onverdacht allooi?

Er is nog meer. Dezelfde hand, die geen „wapens van verdacht allooi" zou hanteeren, schreef in datzelfde artikel:

„Wel moet de man, die uit zulke algemeenheden, zooveel venijn weet te zuigen, over een bittere levenservaring beschikken."

Men ziet, het bloed kruipt, waar het niet gaan kan. *„Het persoonlijk element"* dat de schrijver zich zoo heilig voorgenomen had *„uit deze polemiek te elimineeren"* schijnt voor Z.Ed. toch wel veel aantrekkelijks te hebben. Men zou haast gelooven dat onze bestrijder in zijn geheim archief een afzonderlijk boekje met *chronique scandaleuse* verbergt, waaruit hij, o zoo graag, had willen putten. Doch het doel is nu evengoed bereikt. De lezers dragen nu de overtuiging, dat de Redacteur van den *Amigoe* een man is met „een bittere levenservaring," die er speciaal slag van heeft „venijn te zuigen."

Maar onze tegenstander heeft blijkbaar, door op zijn wapens het keurmerk van *onverdacht allooi* te drukken, ook tegelijk de smetten van zijn eerste artikel willen wegdoezelen.

Gelukkig hebben wij toen bij de bespreking van zijn eerste artikel zijn arsenaal nauwkeurig geïnspecteerd (zie ons art. van 15 Juni) en ook zijn wapènen onzen lezers ter keuring in handen gegeven. Zij zullen dus nog wel weten van welk

NEW-YORK.

Buiten allen twijfel is New York de grootste stad ter wereld.

Dat is nu eens geen Amerikaansche bluf, maar een nuchter feit der werkelijkheid. Reken het zelf maar na.

New York telt 5 806.535 inwoners, of globaal genomen ZES MILLIOEN. Even ruim gerekend tellen Londen 5000 000, Parijs 3000.000, Berlijn 2000.000, Weenen 2000.000, Madrid en Amsterdam elk iets meer dan 600.000.

New York is dus zoowat tienmaal grooter dan Amsterdam, en heeft alleen een bijna even talrijke bevolking als alle steden, dorpen en gehuchten van heel Nederland te samen.

Natuurlijk worden bij dergelijke volkstelling ook de zoogenaamde voorsteden bij Groot New York gerekend. Dat doet men bij de hoofdsteden in Europa eveneens. Maar het eigenlijke New York, het *Manhattan-eiland* telt toch nog altijd twee en een half millioen menschen. De vier overige wijken, die te samen Groot New York vormen, Brooklyn, Bronx, Queens en Richmond, hebben een bevolking van respectievelijk 1.990.614; 705.742; 417.107; 102.614 inwoners.

Een groot deel dezer buitenbevolking, zoo ge wilt, heeft echter zijn bezigheid in New York, evenals zeer velen aan den overkant van den Hudson, *New Jersey*, waarvan de hoofdstad alleen reeds meer dan 300 000 inwoners telt, dagelijks naar New York komen voor zaken.

Dat zaken doen dezer millioenen bevolking trekt zich samen in het hart van New-York, het lagere gedeelte der stad, om en nabij de haven, de echte handelswijk.

Tweemaal per dag, des morgens om negen uur en des avonds om 5 uur, bij het openen en sluiten der handelskantoren, verplaatsen zich millioenen menschen van de overige wijken van Groot New York naar de benedenstad van Manhattan-eiland en omgekeerd.

Een der grootste wonderen van de reuzenwereldstad is dan ook het vervoer dezer millioenenmassa.

Heeft men het zelf niet meegemaakt dan kan men zich daarvan nauwelijks een voorstelling vormen.

Wat een drukte, wat een menschen, wat een gerij! Zonder schokken of schudden glijden de auto's over de gladde asphaltwegen. Niet een, geen honderd, maar onafzienbare rijen vlak naast elkaar. Ge bewondert de chauffeurs, omdat allen zoo keurig recht in lijn blijven, onmiddelijk plaats open laten voor een collega die uit een der zijstraten komt aanschieten en den hard rijdenden stoet volgt, alsof hij er van het begin af in had meegereden. Men ziet ze voortdurend seinen met hun linkerhand, opdat de achter hen volgenden weten, of ze doorrijden dan wel stil houden, of een hoek zullen omslaan. Bij dit laatste geval sluit de geheele troep onmiddelijk weer aan, alsof er nooit een paar tusschen uit waren geknepen.

In zulk een feeststoet snelden we na het verlaten der boot over een der bruggen van Brooklyn naar New York. Welke brug het was, de Brooklijn—, Manhattan—, Queensboro— of Williamsburgbrug, die op geringen afstand naast elkander over den zelfden *Eastriver* loopen, ik heb het later nooit met zekerheid kunnen achterhalen. Want die eerste indruk was verbijsterend. 't Was ook zoo iets geheel anders dan op Curaçao!

En zulk een plotselinge overgang na onze kalme zeereis! Ik kreeg een gevoel of we vlogen hoog boven het water, vol lichtende booten en schepen, diep onder ons! De groote stad lag lager en mijlen ver weg.

Voor en achter ons auto's, op zij van de brug ratelen de luchttreinen, iets lager de straattrams, alles vol licht, leven en lawaai. Van alle kanten stralen de lichten u tegen, en ziet ge de menschenmassa's opgepropt in de wagens.

Uwe vrienden verheugen zich over den grootschen indruk, welken deze werelddrukte op u maakt. Ze vertellen u, dat dagelijks een paar honderd duizend menschen over elk der bruggen trekken en al de vier te samen niet voldoende zijn voor het drukke verkeer. Onder het water door loopen een paar tunnels, waar duizenden per ondergrondschen spoor reizen; ferrybooten vervoeren elk kwartier honderden van en naar Brooklyn *over den Eastriver*. Aan den Westkant van Manhattan-eiland loopen kokers onder den breeden Hudson door voor de treinen naar New Jersey.

Het duizelt u bij zooveel middelen van vervoer. Dan moet het verkeer toch wel erg druk zijn ook! Hoe zult ge alleen den weg vinden in al die drukte. Die gedachte dringt zich hoe langer hoe meer op.

Veilig voelt ge u op het oogenblik in uw auto, en ziet met angstig medelijden naar de arme voetgangers, die zich wagen moeten in die wild wielende vaart van auto's, trams, bussen, rijtuigen en motorrijwielen. 't Is een gewirwar van duizenden tegelijk. Plots voelt ge u vastgewerkt. Noch voor- noch achterwaarts rechts noch links is eenige beweging meer mogelijk. Ge staat; en alle voertuigen staan stil met u. Geen centimeter ruimte blijft er over tusschen uw auto en de voertuigen achter en voor u en op zij. En dat alles staat plots stil, als vanzelf.

Maar wat nu? Die arme voetgangers zien op hun beurt u medelijdend aan en stappen u als overwinnaars voorbij naar den anderen kant der straat.

Wie beheerschte dezen aanwielenden storm van vliegende auto's, wie waakte voor de veiligheid van vrouwen en kinderen te voet?

Hoeden af, Heeren!

Of minstens een vriendelijken blik en hartelijken groet.

De New Yorksche politieagent staat daar onbewegelijk, precies in het midden van een druk kruispunt.

Geen veldheersblik, noch stramme houding, geen norsche stem of gebiedend gebaar. Gul lachend wenkt hij, en alles gehoorzaamt. En toch!

Wee dengene, die het zou wagen zich te verzetten!

Bij het minste verzuim staat ge op het boekje en hebt duur te betalen, zonder pardon. Dat is tegenspraak meent ge?

De Amerikaansche wetten zijn uiterst gestreng.

Maar de politieagent, de uitvoerder dier wetten is de meest goedhartige kerel, dien ge ooit ontmoet hebt.

De politiestok is loodzwaar, ge krimpt ineen ook bij den lichtsten tik; de agent slaat daarom niet harder dan noodig is.

De politie te New York weet, dat de wetten streng zijn, hij is ook diep doordrongen van zijn plicht om kalm voor de openbare veiligheid te waken te midden van al dat haastig gehaast. Hij gevoelt zijn macht, omdat hij gesteund wordt door het publiek. De bevolking werkt gaarne mee in het belang van eigen veiligheid. De drukte is zóó groot, dat men er bang van zou worden, als men niet wist, dat alles uitstekend geregeld is en binnen de perken wordt gehouden.

De chauffeurs, bijvoorbeeld, zien de politie letterlijk naar de oogen. Zij kunnen niet om den hoek kijken, de politie doet dat voor hen, en daarom durven zij geen straat inslaan of kruisen zonder eerst draadloos het oogensein VEILIG ontvangen te hebben.

De New-Yorksche politie-agenten, meestal Ieren, zijn struische kerels met vroolijk lachende tronies, alsof ze het leven alleen bekeken van den humoristischen kant. Zij staan altijd klaar met hun kwinkslag tegen een voorbijgaanden vriend, zijn voorkomend en beleefd voor den vreemdeling, terwijl zij met hun heldere kijkers terdege bijtijds rondblikken. Den velen vragers, die tot hen komen, geven zij steeds een juist en duidelijk antwoord, intusschen voortgaande naar verschillende kanten te wenken met hun handen. Men vindt ze op alle gevaarlijke hoeken en drukke kruispunten. Hoe druk het ook loopt, nimmer ziet men ze vermoeid, stug of norsch, maar altijd opgewekt en jolig. Zelfs als ze iemand bekeuren, gaat het nog met een lach: Ja,

alcool ze waren. En nu gaat 't niet aan, stilletjes achter onzen rug om over alles wat wij toen geschreven hebben de spons te halen. Neen, wat wij toen geschreven hebben, dat blijft geschreven. Er is geen enkel woord bij, dat wij ons berouwen of behoeven terug te trekken.

De heer S. M. daarentegen schijnt over zijn eerste artikel niet bijster gerust te zijn. In zijn laatste woord althans tracht Z.Ed. zeer behendig den indruk van het eerste wat te verzachten en een andere portée aan zijn woorden te geven, dan ze in werkelijkheid hadden.

Men behoeft ons niet op ons woord te gelooven. Wij kunnen evenmin eischen, dat een ieder helder voor den geest heeft, wat reeds meer dan een maand geleden geschreven werd. Wij citeeren daarom letterlijk uit het eerste artikel van 25 Mei van den heer S. M. Alleen veroorlooven wij ons die passages, waarop vooral de nadruk valt, te *cursiveeren*.

„Ik zou, M. de R. wèt gaarne willen weten, *hoevelen die nu fel op den Raad lostrekken, of zullen lostrekken wegens de verwerping van den post voor 'n stoomvaartdienst* dezelfde houding zouden aannemen, indien het Moederland eens den eisch had gesteld: Wilt ge een stoomboot, draag dan de kosten...... zelf.

„Wat al klachten zouden er dan niet opgaan over dure sigaren, duren wijn......

„Men wil wel uitgaven gevoteerd zien voor allerlei gemak, maar wanneer het op betalen aankomt, dan houdt men toch liever de koorden van zijn beurs stevig vast.

Op mij die *in mijn ambtsbetrekking maar al te dikwijls in de gelegenheid ben waar te nemen* in hoevele bochten men zich al niet wringt, om maar van de betaling van een paar gulden belasting af te komen, maakt het een zeer eigenaardigen indruk dikwijls DEZELFDE MENSCHEN, *die zoo vreeselijk opzien tegen een paar gulden méér op hun aanslagbiljet, te hooren aandringen op verbeteringen, die duizenden moeten kosten aan het Moederland, wel te verstaan.*

Het is wel gemakkelijk riemen te snijden uit andermans leer, maar of dat pleit voor fierheid van karakter, moet ik zeer betwijfelen."

Nu beweerde de heer M. in zijn laatste artikel, dat *„velen in die onthullingen geen aanleiding konden vinden* voor den toorn en verontwaardiging van de *Amigoe* en daarom *nu wel moeten gaan denken aan het: Wien de schoen past......"*

Doch de heer S. M. vergeet, dat toen hij de woorden schreef van de *vele klachten die er zouden opgaan van dure sigaren en duren wijn,* hij zelf die schoen gefabriceerd en zóó pasklaar had gemaakt voor den voet van die *„velen die nu fel lostrekken op den Raad,* dat een ieder begreep voor wien die schoen bestemd was en dat zeer velen, ook andersdenkenden, die woorden als een hatelijke insinuatie qualificeerden, die zich een man van de hooge positie van Voorzitter van den K. R. en Inspecteur van de Belastingen nooit had mogen veroorlooven.

De heer M. gaat nog verder en tracht nu zijn eerste uitlatingen alle fut en karakter te ontnemen, door zijn eigen onthullingen nu: *„zulke algemeenheden, als ik schreef,"* te noemen.

Nog een ander gerustestellende verklaring moest den heer M. van het hart n.l. „dat de Redacteur van de *Amigoe* nooit in persoonlijke aanraking" met Z.Ed. in diens „kwaliteit van Inspekteur der belastingen is geweest noch met diens ondergeschikten,"

Doch nooit hebben wij iets dergelijks beweerd.

Door deze officiëele verklaring geeft de heer M. dus feitelijk zelf toe, wat een ieder terstond begrepen had en wat wij hier nogmaals willen constateeren. En dat is het volgende:

Geen der andere persorganen hier ter stede kan toch door den Heer M. bedoeld zijn met die *„velen die nu fel op den Raad lostrekken,"* noch met: *„dezelfde menschen die aandringen op verbeteringen, die duizenden moeten kosten; noch met „de pers bij het critiseeren van den K. R. wegens het verwerpen van uitgaafposten,"* — om de eenvoudige reden —, 1e. dat de andere plaatselijke bladen het den K. R nooit of nimmer met eenige critiek lastig maken, 2e. omdat dit juist de grieven waren, waarmede de Heer M. de Redaktie van de *Amigoe* was op het lijf gevallen.

Door nu officiëel te verklaren dat de Redakteur van de Amigoe geen belastingzaken met den Inspekteur heeft te regelen gehad, volgt er van zelf uit, dat de Heer M. hier heeft willen generaliseeren en in den persoon van den Redakteur een geheele categorie van personen, den geheelen stand, waartoe de Redakteur behoort, in deze zaak heeft willen betrekken en decilneeren. Een anderen zin kunnen zijn woorden onmogelijk hebben. En in dezen geest is het feitelijk door een ieder opgevat.

De heer S. M. moge ons dus — hoewel onverdiend — een onaangename consequentie van onze strijdwijze willen besparen, de minder aangename consequentie van zijn eigen strijdwijze laten wij geheel voor zijn rekening, en daarvan kunnen wij ZEd. niet vrijpleiten.

En nu de onbescheidenheid van den Heer M. omtrent feiten en zaken, uit zijn ambtsbetrekking aan de groote klok gehangen.

De Heer M. dringt aan op een antwoord, nog wel een categorisch antwoord.

Niets is gemakkelijker.

Als men het bovengenoemde citaat uit het eerste artikel van 25 Mei nog even naslaat, dan ziet men daarin den Heer M. in zijn kwaliteit van Inspecteur van de Belastingen met heel veel ophef feiten en zaken mededeelen, blijkbaar op zijn kantoor voorgevallen, in ieder geval zeker in zijn ambtsbetrekking waargenomen, feiten bestaande in *„het wringen in vele bochten om maar van een paar gulden belasting af te komen,"* — *„het vreeselijk opzien tegen een paar gulden méér op hun belastingbiljet"* en niet een enkelen keer, doch *maar al te dikwijls* en ook niet door den eersten den beste, maar door een geheele categorie van personen, n.l. *„door dezelfde menschen, die* (in hun pers) *aandringen op verbeteringen, die duizenden moeten kosten aan het Moederland."* Wie *dezelfde menschen* waren, was voor niemand een raadsel meer, nadat ze zoo duidelijk met den vinger waren aangewezen.

Nu is de Heer M. *de eenige,* die het eerst aan die bovengenoemde feiten ruchtbaarheid heeft gegeven. Daarom doet het nu wel wat zonderling aan, dat Z.Ed. zich nu van den domme houdt, en zelfs de rollen durft omkeeren en ons beticht, alsof wij „klakkeloos en zonder zweem van bewijs" iemand ernstige beschuldigingen naar het hoofd slingeren.

Hiermede eindigen wij. De Heer M. zegt: „Voor mij is deze polemiek hiermede afgesloten." De Redactie had juist hetzelfde willen zeggen.

Wij willen hopen, dat een volgende kennismaking met den Heer A. G. Statius Muller aangenamer is.

DE OORLOG.

Bij de tombe van Washington te Mount Vernon heeft President Wilson den 4en Juli, den onafhankelijkheidsfeestdag in de Vereenigde Staten, een groote rede gehouden, waarvan de korte, zakelijke inhoud was: „geen compromis, geen halve beslissing". En op het einde van zijn gloeiende speech stipte de president nogmaals het doel van de Uniestaten aan: „Waarnaar wij streven is, dat overal die wetten in acht genomen worden, welke gebaseerd zijn op het algemeen gevoelen van de Regeeringen en op de georganiseerde meening der menschheid."

Wij zouden zeggen: de president heeft zich wel eens duidelijker uitgelaten en vooral na de woorden, onlangs door von Kühlmann gesproken, een soort uitnoodiging tot voorwaarden stellen, hadden wij gaarne een minder algemeen antwoord gehoord, of de herhaling van het vierhoofdige Februariprogram of liever nog het herziene lijstje van 1916, door de geallieërden toen opgemaakt.

Lloyd George kan gemakkelijk zeggen, dat Duitschland nu binnen een dag vrede kon hebben met Amerika, Engeland en Frankrijk (waarom werd Italië niet genoemd?) doch voor Duitschland zal deze algemeene, niet omlijnde rede wel een doode letter blijven.

Wij zoeken de reden, waarom de president niet duidelijker sprak, dan ook hierin, dat onder het Amerikaansche volk de vredesgedachte nog niet gerijpt is; integendeel, dat de oorlogsstemming nu pas hoog oplaait, na het torpedeeren der schepen aan de kust en na het overzenden van het eerste miljoen soldaten naar Frankrijk. Wanneer men dan ook verneemt, dat de Senaat opnieuw een Bill voor 8 billioen dollar heeft goedgekeurd, dan blijkt daaruit, dat de Senatoren de vredesduif nog niet zien uitvliegen.

De Amerikaansche soldaten op het Westfront doen steeds meer van zich hooren. Hun tegenstand heeft mede de kracht van het Duitsche offensief gebroken en hier en daar treden zij aanvallend op zoo b. v. bij Villers-Bretonneux, waar zij onder den uitroep: „Lusitania, Lusitania," den strijd ingingen.

Groote successen worden echter door hen niet behaald evenmin als door hun Fransche wapenmakkers. Deze laatsten wonnen bij Autreches, tusschen Aisne en Oise, een terreinstrook van 5 K. m. diepte en maakten 1200 gevangenen. Alleen tusschen Aisne en Marne heerschte de laatste dagen weer meer bedrijvigheid, terwijl Amiëns geregeld onder Duitsch vuur ligt. In dit Aisnegebied zijn reeds meer dan 200 kerken verwoest, gelijk een brief van den Bisschop van Soissons vermeldde.

Bij het kanaal van La Bassée en in het Kemmel-district vielen de Engelschen aan doch vruchteloos en zelfs de aanwezigheid van Lloyd George die de geestdrift van zijn landgenooten wel zal hebben aangewakkerd, kon hen geen succesje doen behalen.

Van het Italiaansche strijdtooneel zijn evenmin belangrijke gebeurtenissen te vermelden.

Hier en daar wisten de Italianen nog een kleine vordering te maken o. a. op den Monte Grappa, waar zij 1900 gevangenen buitmaakten, en aan de Boven-Piave, waar zij hun stellingen een achttal kilometers wisten vooruit te brengen. Thans is de geheele rechteroever weer in hun bezit.

Of de komst der Duitschers dien algeheelen stilstand heeft veroorzaakt is niet zeker, doch het geeft te denken, nu wij uit Rome vernemen, dat generaal von Bülow met 3 legercorpsen naar Trentino afzakt en reeds op alle spoorwegen aldaar beslag heeft gelegd.

Het kon dan ook best gebeuren, dat de vette dagen voorbij zijn en dat er een punt wordt gezet achter het buitlijstje, wat generaal Diaz deze week heeft gepubliceerd als het resultaat van de periode 15 Juni—6 Juli. Wij lezen daarop, dat de gevangenen stegen tot 24000, waaronder 500 officieren, terwijl 63 kanonnen, 1500 mitrailleuzen en 5 miljoen patronen als trophee konden worden weggedragen.

Doch de Italianen hebben meer pijlen op hun boog. Lazen wij deze week niet een telegram uit Weenen, meldend, dat zij in Albanië eenige aanvallen hadden gedaan? Is dit om de Oostenrijkers af te leiden en te trachten vijandelijke troepen daarheen te lokken? Aan krachtversnippering kan generaal Diaz nu niet denken en een aanval op Pola, de Oostenrijksche Marine-basis aan de Adriatische Zee eischt van land uit te veel troepen.

Daar zijn misschien voor den Italiaanschen Minister van Marine nog wel lauweren te behalen, vooral wanneer het waar is, dat zij een aantal „Zeetanks" hebben aangebouwd van 40 voet lang en 6 breed, die, electrisch gedreven, een zeer groote beweeglijkheid bezitten. Een ketting met scherpe tanden om het schip zou iedere versperring van ijzeren netwerk verbreken en alle hindernis uit den weg ruimen.

Uit Rusland is nog steeds geen bevestiging ontvangen van den nieuwen Regeeringsvorm, noch van de kroning van grootvorst Nicolaas, of aangaande den hongerdood van den jongen prins Alexis.

Evenmin hoorden wij nog iets van den moord op den ex-Czaar Nicolaas. Thans echter houdt een andere moordgeschiedenis de publieke opinie der wereld gespannen. Van verschillende zijden werd bericht, dat graaf Mirbach, de Duitsche gezant te Moskou door de Bolsjewiki is vermoord. Berlijn meldde het ook, doch daalde in bijzonderheden af.

De graaf werd in zijn kamer doodgeschoten door twee mannen, aan wie hij een audiëntie had toegestaan. Later kwamen eenige afgevaardigden der Bolsjewiki hun rouwbeklag indienen en spraken er hun verontwaardiging over uit.

In Moskou zijn dus de Bolsjewiki nog heer en meester en heeft keizer (?) Nicolaas nog niets te zeggen. Of het nu een sluipmoord om persoonlijke redenen is of dat het de neerslag is van de politieke ontevredenheid van het volk, zooals voor al de Fransche bladen het willen doen uitkomen, is onzeker. 't Is weer het oude liedje: over het feit is men het eens, de appreciatie verschilt.

Aangaande de gevolgen van dezen moord doemen dan ook de meest vreemde geruchten op. De Duitsche troepen, die zich op 300 mijl afstand van Moscou bevinden, zouden hun tenten naderbij geschoven hebben, de Duitsche Keizer moet de verbreking der diplomatieke betrekkingen hebben gelast enz. Een rijke phantasie kan hier succesvol aan het werk slaan.

Gelukkig voor Kerenski, dat hij thans het land van alle mogelijkheden heeft verlaten en zich veilig op Franschen bodem bevindt. Te Parijs spreekt hij op tal van vergaderingen, houdt conferenties met zijn socialistische collega's en tracht de geallieerden maar te overtuigen, dat het thans de beste tijd is om in Rusland in te grijpen.

Hij dringt er op aan groote legers te zenden en geeft vleiende pluimpjes aan Japan en Wilson, wiens populariteit bij het Russische volk, naar hij zeide, nog gestegen is. Is dit alles het zoet gefluit van den vogelaar? Staat de reis van Lloyd George met dit alles in verband? Wij kunnen ons geen gezamenlijk optreden van Amerika en Japan in Siberië voorstellen en gelooven niet aan het zenden van hulplegers uit het Oosten, vóór zij er zijn.

Misschien, dat Kerenski na een mislukking te Parijs het nog eens te Londen beproeft, waar hij dan tevens het Socialistencongres kan bijwonen. De konstukken van wijlen de „Internationale" als Branting, Huysmans, Albert Thomas, Henderson zijn er vereenigd om, zooals zij aan Troelstra seinden, „den grondslag voor een rechtvaardigen vrede te leggen."

Een andere Russische grootheid, wiens glorieson na de Balkanoorlogen niet helder meer geschenen heeft, de Bulgaar van geboorte, generaal Dimitrijeff, heeft thans zijn diensten aangeboden aan de Amerikaansche militaire autoriteiten en hoopt spoedig de Unie te verlaten voor een commandopost op het Westfront. Misschien acht Foch met zijn staf hem echter meer geschikt om „soldaten te drillen", wat Dimitrijef zelf als zijn „vak" aangaf.

Spanje heeft zijn gezant in de Vereenigde Staten opgedragen alle Spaansche schepen, in de havens der Unie liggende, op te eischen voor het vervoer van levensmiddelen en artikelen, die het land noodig heeft en door Amerika zijn vrijgelaten.

Wanneer men bedenkt, dat Frankrijk, Engeland en Amerika zelf veel produkten van Spanje betrekken, die zij moeilijk kunnen ontberen, als ijzer, tin en koper, steenkolen, erts, wol, ruwe zijde, wijnen, vruchten, oliën en zeep, dan begrijpen wij, dat deze kleine neutrale nog wel kracht bij kan zetten aan zijn wil.

Ook tegen de opzichte van de vijandelijke kuiperijen in zijn land neemt het strengere maatregelen. Madrid meldde deze week, dat het Spaansch congres een wet tegen spionage had aangenomen.

De onderzeeërsoorlog schijnt toch niet aan de hooggespannen verwachting voldaan te hebben. Kapitein Persius klaagt ten minste in het „Berliner Tageblatt", dat Duitschland de ware kracht van zijn vijanden had onderschat en de „Arbeiter-Zeitung" roept admiraal von Capelle voor de vierschaar om zijn bewering waar te maken, dat de Amerikaansche schepen een goede prooi voor de U-booten zouden worden! En ondanks dit alles, aldus het blad, staat thans het eerste millioen Sammies aan het Fransche front. Daarmee wordt dan ook de rede van Helfferich op haar waarde geschat, toen hij in Februari j.l. beweerde, dat Amerika geen groot aandeel in den oorlog zou nemen.

Von Capelle zelf denkt er anders over. Hij haalde als getuige aan het hoofd van het Nationale Comité van de Kamer van Koophandel in de Vereenigde Staten, die beweerde, dat de verliezen der handelsvloot eerst in de lente van 1919 konden worden ingehaald en dat de berichten over vermindering van verliezen op hoop en droomen waren gebouwd.

Wij lazen deze week nog, dat twee Amerikaansche schepen zijn gekelderd. Het eene was een paketboot, de „Washington" die van Frankrijk terugkeerde, het ander een hospitaalschip, de „Llandovery Castle", gelukkig zonder zieken en gewonden aan boord. Alleen enkele leden der bemanning worden vermist.

Twee bekende vliegers, de Italiaansche sergeant Gian Felice en de Franschman Deperey hebben deze week in de lucht hun dood gevonden, daardoor weer de waarheid bevestigend, dat tot nog toe het verblijf op vasten bodem veiliger is dan het verkeeren in de hooge luchtlagen.

Engeland heeft weer eens aangeklopt bij Holland om het te polsen over de graankwestie. Verwonderd over het druk spoorwegverkeer in Limburg verzocht Albion ons Moederland toch goed toe te zien, dat er niet gesmokkeld werd met oorlogsmateriaal. Alsof Holland dat uit zich zelf niet zou doen!

De natuur heeft hier en daar op onzen wereldbol met eigen krachten een offensief ingezet. Een typhoon op de Philippijnen en een aardbeving op de Engelsche Antille St. Vincent en in Nicaragua deden zeer veel schade. Misschien heeft zij ook den brand te Alemice in Opper-Siberië op haar rekening, waardoor 1½ millioen ton steenkolen zijn verloren gegaan.

Waar de natuur aan de kunst en het vernuft de hand reikt om overal verwoestingen aan te brengen, zou het daar werkelijk niet hoog tijd worden, dat de menschheid zich tegen dat alles zoo krachtig mogelijk verzet?

Mocht het bericht uit Rome eens waarheid bevatten, dat Duitschland een groot vredesoffensief gaat beginnen en dat von Hertling door een rede als 't ware het trommelvuur er voor levert.

Mogen zij dan door de linie heen breken!

---

vrind, je blijt in den haak. Ik ben nu wel verplicht je in te halen. Dat zal je een tien, twintig dollar kosten!"

Op heele drukke punten hebben de agenten aan hun twee handen niet genoeg, maar gebruiken een ijzeren stang met vier armen. Niet om er mee te zwaaien, dat zou hun te veel vermoeien, maar om ze te laten draaien op den ijzeren punt van den stang. Twee kruisarmen zijn rood, twee groen. De roode geven te lezen: STOP, de groene: GO. Door handig daarmede te werken regelen de agenten het drukke verkeer zonder zich zelf erg druk te maken. Als de avenue-massa *gaan* mag, staat de kruisende straatmenigte STOP, maar beweegt zich onmiddelijk als de bordjes verwisseld worden, en de wijzers draaien om hun spil.

Van het oogenblik dat we stil stonden maakten de vrinden gebruik, mij aanschouwelijk onderwijs te geven over het verkeerswezen in New-York. Duidelijk was het te zien, dat de wegen van de haven komend stegen, vandaar dat men de lager gelegen havenkant *Downtown*, benedenstad noemt en al het overige de bovenstad *Uptown*. Ook kon ik met eigen oogen zien, dat wij rechts hielden, terwijl zij die van de bovenstad in de richting der haven liepen links gingen.

De haven en het handelscentrum liggen dus downtown, en vormen het uitgangspunt voor alle wegen.

Het Manhattan-eiland is zuiver ingedeeld als een langwerpig rooster, waarvan de *Fifth Avenue* juist het midden vormt. Alle straten rechts van Fifth Avenue heeten *East*, alles wat links ligt heet *West*.

De hoofdwegen der stad zijn de *Avenues*, deze loopen van Zuid naar Noord, van Down tot Uptown in zuiver rechte lijnen, maar zijn zóó lang, dat men het eind ervan niet zien kan, dat gaat steeds in mist verloren.

De rechte lijnen der Avenues worden rechthoekig gesneden door de straten, die alle van West naar Oost loopen, de verschillende hoofdwegen regelmatig kruisend.

Wat in New York straat heet is dus als een zijweg te beschouwen. Ze zijn ± 250 in getal en dragen Uptown geen andere aanduiding dan het getal. Om te weten waar men wezen moet, voor het adresseeren van brieven bijvoorbeeld aan menschen die niet op een avenue, maar in een straat wonen, dient bij het huisnummer noodzakelijk te worden bijgevoegd E. of W. Oost of West Dit geldt alleen voor New York.

Om in den vreemde niet te verdwalen moet men zich weten te oriënteeren, en heeft daarvoor de richting Zuid-Noord, West-Oost te kennen. De haven ligt Zuid, de Uptown Noord, de Eastriver Oost natuurlijk, de Hudson West, de Fifth Avenue precies midden in de stad.

Maar hoe weet men nu of men up of down gaat, Noord of Zuid?

Dat is al heel gemakkelijk.

Straat No. 1 ligt het dichtst bij de haven, zoo ook beginnen de huisnummers der Avenues het dichtst bij de haven. Loopen huis- en straatnummers op, dan doet gij hetzelfde en gaat dus uptown, van de haven af naar de bovenstad; loopen zij af, dan gaat ook gij naar beneden, *downtown*, naar den havenkant.

Dat, wat de hoofdrichting Noord en Zuid betreft.

Voor Oost en West neme men de fifth avenue tot uitgangspunt. De straten rechts en links daarvan dragen de bijvoeging E. en W. op de bordjes. Men behoeft echter niet tot de fifth Avenue te loopen om te weten te komen in welke richting men gaat, als men zich maar herinnert, dat de eerste Avenue het dichtst bij de Eastriver ligt en de twaalfde het dichtst bij den Hudson.

Langs deze hoofdlijnen wordt het zeer gemakkelijk den weg te vinden in deze reuzenstad en is men er zelfs gauwer thuis dan in eenig andere stad.

De havenkant en de handelswijken maken echter een uitzondering op den algemeenen regel. Door Hollanders gebouwd zijn de straten daar nauw en juist niet zoo regelmatig ingedeeld. Zij dragen geen nummers maar naar Hollandschen trant eigennamen. Omdat het echter de verzamelplaats is der groote handelshuizen, leert men er al spoedig den weg. Er is te veel wat de aandacht trekt en later als wegwijzer dienst kan doen.

De zoo beroemde *Broadway* loopt heelemaal van de haven tot ver weg Uptown, maar hij gaat zijn eigen gang en stoort zich niet aan de regels, houdt links in plaats van rechts en komt vlak voor den Hudson uit.

De *Broadway* dankt zijn beroemdheid vooral aan de reclameverlichting gedurende den avond en den nacht. Dat is eenig mooi. De Opera's, Concertgebouwen, Cinema's en handelshuizen wedijveren hier in kleurenpracht der zich bewegende lichtadvertenties. Witte Weg noemt men dat gedeelte van Broadway om de zee van wit licht dat daar stroomt door den donkeren nacht.

W.

Nederland.

Het groote feit in dit jaar voor ons Moederland heeft zich de vorige week afgespeeld: de nieuwe verkiezingen voor het eerst op den grondslag van Evenredige Vertegenwoordiging. Kon men juist om deze nieuwigheid van te voren weinig omtrent den uitslag voorspellen, het resultaat is voor de christelijke partijen gunstig geweest. 50 hunner partijgenooten, 18 liberalen, 25 socialisten en 7 onafhankelijken zijn door het Nederlandsche volk afgevaardigd naar de Tweede Kamer.

Het blijkt dus wel, dat het volk in christelijken geest wil geregeerd worden en dat de meerderheid tegen een liberaal ministerie, zooals dit zich heeft doen kennen, gekant is.

Wanneer wij den uitslag wat nauwkeuriger beschouwen, dan valt ons onmiddellijk op, hoe de liberale partij aan het slinken is en vervloeit in het Socialisme, haar natuurlijken uitlooper. Wanneer men de hoogere beginselen verwerpt, dan moet men komen tot een zuiver materialistische levensbeschouwing, tot ondermijning van alle gezag en orde en valt men consequent het socialisme in den schoot.

Met den vlugger kan men het verval der liberalen dan ook aantoonen. Telde de groote partij van Thorbecke en Kappeyne, de „menschen van het intellect", in 1905 nog 45 leden in de 2e Kamer, in 1913 was dit reeds veel minder en thans moet de oude „Concentratie" haar 18 zetels verdeelen onder de Unie-, de Oud-Liberalen en de Vrijzinnig Democraten. Voor de deftige heeren een pijnlijke vernedering, een harde erkenning van eigen onmacht met het droevig perspectief van een spoedigen lijkdist.

Hoe zou Thorbecke zich in zijn graf omkeeren, wanneer hij zag, dat zijn partij, die bijna een eeuw lang almachtig Nederland regeerde en er de lakens uitdeelde, thans tot een klein kringetje is teruggebracht. Zou Kappeyne, wanneer hij het geslonken getal zijner geestverwanten aanschouwde, nu nog volhouden: „De minderheid is er voor om onderdrukt te worden?"

Neen, het liberalisme heeft afgedaan; het heeft zijn glorietijd gehad en staat voor zijn stervensdag. Een andere menigte met roode vanen heeft zijn leden opgeslokt, nieuwe democratisch-revolutionaire ideeën hebben de conservatieve dogma's vervangen en de blauwe vlag is opgeborgen in het archief.

De tegenstelling geloof en ongeloof is verscherpt en de dag is niet ver meer, dat om het laatste bolwerk van 18 liberale zetels tusschen christenen en socialisten zal gestreden worden. Dan krijgen wij ook een zuivere toestand zonder wankelende, zwenkende tusschenpartijen en een kleurlooze middelstof.

Wanneer wij nog even terugdenken aan 1897 toen Marchand, Treub, Bos en anderen een vriendelijk knikje gaven aan de nog in groei zijnde socialisten van de Troelstra-richting; wanneer wij ons 1901 en 1905 herinneren, toen de heeren onder de zweep van den rooden leider door moesten gaan, in 1905 reeds het Blanco-artikel, Art. 80 moesten aannemen ten gunste van Algemeen Kiesrecht; wanneer wij in 1909 en '13 een veel zwaarder gewicht op de wipplank aantreffen, mannen, die durfden en konden dreigen, dan staan wij nog verbaasd, dat het rasechte liberalisme zijn leven nog zoo lang heeft gerekt.

Het „morituri te salutant" aan Caesar-Troelstra in '05 toegeroepen, heeft nog lang op diens vonnisbekrachtiging gewacht.

De roode partij telt thans 25 zetels, een vierde van het geheel. Nog geen 10 jaar geleden zaten er slechts zeven van hun mannetjes achter de groene lessenaars op het Binnenhof. Krachtige propaganda van hun vergiftigende theorieën, gevoegd bij het naar den mond praten van de groote massa, speculeerend op de ontevredenheid van het volk, daarbij dikwijls geholpen door de tijdsomstandigheden; ziedaar de factoren, die hen hebben gesteund om hun partij te doen aangroeien tot de massale Roode Garde, die thans het Regeeringskasteel heeft omvergeloopen.

Dat hun opruiende principen een zoo vruchtbaren voedingsbodem aantroffen in verstand en hart der groote massa's, vindt ook gedeeltelijk zijn verklaring in de geschiktheid, die de onvolwassen liberale beginselen aan hun belijders hadden meegegeven, een gave, die zich eens zou volgroeien.

Ook deze oorlogsjaren hebben den Socialisten in de kaart gespeeld. Ontevredenheid over de heerschende noodtoestanden, vooral ten opzichte van het levensmiddelenvraagstuk, de zucht naar vrede, dien de „herbouwde Internationale" *belooft* te zullen brengen, het verlangen naar Staatspensioen, de belofte van actief vrouwenkiesrecht enz. hebben duizenden in de armen gedreven van hen, die alleen afbreken en nooit opbouwen, dit zelfs niet durven (getuige 1913!) en aan het volk altijd maar door een blinkenden toekomstspiegel voorhouden. En de domme menigte, die niet begrijpt, dat ze het beloofde land Kanaän nooit zal binnengaan, slaat nog geloof aan die snorkende phrasen, luistert gretig naar die toekomstmuziek, zoo welluidend voor het oor van den arbeider. Wie weet, hoeveel stemmen de leuze: „Weg met Posthuma" hun besorgd heeft.

Rechts heeft thans met deze partij te rekenen als met haar grootsten vijand. Straks zeer waarschijnlijk geroepen om de teugels van het bewind in handen te nemen, zal zij steunen op de helft der Kamer als op haar eigen volgelingen, terwijl de zeven onafhankelijken, die op een bepaald program niet gekozen en dus niet principiëel tegenover rechts staan, den doorslag moeten geven, terwijl in het denkbeeldig geval van een voltallige kamer de stemmen over een ontwerp souden kunnen staken.

Veel zal er dus van afhangen, wie die zeven personen zijn en naar welken kant zij overhellen.

Komt rechts aan het bestuur, dan zal de Christelijke Regeering wel bovenaan op haar program hebben staan: de eerlijke doorvoering van de onderwijsgelijkstelling, iets waarover onze kolonie ook verheugd mag zijn. Dat de verzekeringswetten van Talma, die reeds jaren lang in het Staatsblad prijken, doch door links nimmer zijn uitgevoerd, thans haar beslag zullen krijgen, is ook zeker.

Misschien zal Minister Loudon aangezocht worden om de portefeuille van Buitenlandsche Zaken te blijven beheeren, een eer, die hem volkomen toekomt, doch wij meenen in de Handelingen van Maart te hebben gelezen, dat hij toen het „samen uit en samen thuis" liet hooren.

Binnenkort hopen wij de toekomstige bestuursrichting van ons land ontsluierd te zien.

Voor de aardigheid laten wij hier de partijen volgen, die dit jaar hun candidatenlijsten hebben ingeleverd.

1. Roomsch-Katholieke Staatspartij.
2. Anti-revolutionaire Partij.
3. Christelijk-historische Unie.
4. Vrijzinnig-democratische Bond.
5. Liberale Unie.
6. Bond van Vrije Liberalen.
7. S. D. A. P.
8. De Economische Bond.
9. Algemeene Staatspartij.
10. Bond van Christen-socialisten.
11. Sociaal-democratische Partij (S. D. P.)
12. Socialistische Partij (Schaper c.s.)
13. Neutrale Partij (Artisten).
14. Neutrale Middenstandspartij.
15. Verbond van democratiseering van de Weermacht (V. D. W.) of de Onderofficierenpartij.
16. De Politiemannen-partij.
17. De Postambtenaren-partij.
18. Het democratisch Verbond.
19. Plattelandersbond.
20. Unionisten-Liga.
21. Christelijk-sociale Partij.
22. De Christen-democraten (Staalman.)
23. Nationale Bond van Protestantsche kiezers in Nederland.
24. Partij van Oud-gereformeerden (ds. Kersten).
25. Neutrale en Koloniale Bond.

De politiemannen (no. 16) hadden het volgende gedichtje samengesteld:

Stemt niet links, stemt niet rechts,
Volgt geen heeren, volgt geen knechts,
Stemt nu 't eenmaal moet en kan,
Allen den politieman.

Of de dienaren van S. Hermandad hun getrouwen naar de Kamer hebben kunnen afvaardigen, weten wij niet. 't Zou anders niet kwaad zijn om de orde te bewaren, nu het Duys-element zoo belangrijk versterkt is.

Berichten uit de Kolonie.

Benoeming.

Bij Kon. besluit van 8 Mei is benoemd tot lid van den raad van bestuur der kolonie Curaçao, de heer H. J. T. Boomgaart, kantonrechter op Curaçao.

Onze hartelijke gelukwenschen!

Welkom.

De bladen uit Columbia brachten ons de tijding, dat de heer ALBERTO MALLARINO tot consul van Columbia op Curaçao is benoemd. Wij heeten den vertegenwoordiger der met ons bevriende Republiek van harte welkom.

Strohoeden-industrie.

Donderdag 19 Juli a.s. te half tien 's morgens zal op den hoofdcursus voor strohoeden-vlechten te Pietermaai het examen worden afgenomen van hen, die een diploma als vlechtster wenschen te behalen.

Van alle deelneemsters aan het examen zal het ingeleverde werk worden tentoongesteld.

Wij wenschen dat een belangstellende menigte dit examen zal bijwonen.

Vertrek.

Naar wij vernemen, gaat ook de heer H. VAN DER WAERDEN onze kolonie verlaten. Twee jaar heeft de afgetreden directeur van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij zijn beste krachten gewijd als technisch vakman aan onze grootsche inrichting.

Veel is door hem tot stand gebracht en verbeterd. Met voldoening mag de heer v. D. WEARDEN, die 18 Juli a. s. met de „Philadelphia" denkt te vertrekken, dan ook terugzien op zijn werk en nog lange jaren zal hij bij onze kolonie in dankbare herinnering blijven.

K. W. I. M.

Naar ons uit goede bron verzekerd werd, zal de *Oranje Nassau* ongeveer den 12den Juni uit New York vertrekken om over Haïti naar hier te komen met passagiers van het gouvernement.

De *Vulcanus*, die meel voor Suriname en Curaçao heeft geladen in Argentinië, verliet Maldonado (Uragay) den 29en Juni.

Het S.S. *Juno* is den 8en Juni uit New York vertrokken voor Suriname. Daarna zal het schip ook ons eiland aandoen.

Aanvaring.

Dinsdagmorgen vroeg wees een opgepakte menigte bij de brug aan, dat er weer iets aan haperde.

De Amerikaansche schoener *Meteor* lag voor de brug, die slechts lang zaam opengig; de machine had geweigerd en door den stroom voortgestuwd, kon de schoener zijn vaart niet inhouden en liep tegen de brug.

Gelukkig was het incident spoedig gesloten en werd de passage niet lang gestremd.

De schade aan de brug was gering; alleen een ijzeren stang was verbogen. Binnenkort zal de tweede machine weer gereed zijn.

Los paises bajos.

De Vereeniging tot verbreiding van kennis van Nederland in den vreemde heeft tot bevordering van haar streven een Spaansch werkje uitgegeven „Los paises bajos."

In een veertigtal bladzijden condenseert zij de meeste merkwaardigheden van ons Moederland.

Voorstenhuis en regeering, geographische ligging, geschiedenis van bevolking, landbouw, handel en scheepvaart, kunst en wetenschap, literatuur, muziek, schilder- en beeldhouwkunst, architectuur, tooneel, onderwijs, aan alles wordt een interessant hoofdstukje gewijd, waaruit blijkt, dat het goed bijgewerkt is tot op den dag van heden. Ook onze nationale sport is niet vergeten. Tevens wordt een kort overzicht gegeven van onze werkliedenbonden. Met een hoofdstukje over onze koloniën wordt het keurig gebrocheerd werkje besloten.

Aangenaam doen de frissche foto's aan, die als typeering van de copie zijn ingevlochten.

Het spijt ons, dat de Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer haar werkje nog niet gereed heeft, dan konden wij de beleefdheid beantwoorden met een tegengeschenk. Wellicht dat dan in de volgende uitgave eenige bladzijden worden toegevoegd over onze kolonie Curaçao en hare belangrijkheid.

Aan den H. E. G. Heer Gouverneur onzen hartelijken dank voor de welwillende toezending.

Greenbacks.

De dollarskoers blijft nog maar steeds gedrukt. Ook op ons eiland doet hij niet meer dan f 2,12½. Uit Columbia berichte men deze week, dat men aldaar de reden van den lagen dollarkoers verlegde in de heerschende overtuiging, dat Amerika zijn biljetten niet voldoende met goud dekte en de enorme greenbacksuitgifte pousseerde om geld in handen te krijgen voor de betaling van oorlogkosten en uitgaven van leger en vloot.

Bij navraag antwoordde de Bondsbank, dat alle biljetten door goud waren gedekt.

Nieuwe schoeners.

De Curaçaosche Handelsmaatschappij en Maduro en Sons hebben ieder een nieuwen schoener te water gelaten. Die van Maduro heet „Esperanza", terwijl de Handelsmaatschappij den haren „Nilda" heeft gedoopt. Vandaag zal de „Nilda" met vracht haar eerste reis naar Maracaibo maken.

Officieele berichten.

Aan den heer H. van der Waerden is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid van de Gezondheidscommissie alhier onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Mausour M. Anatious, Silva Baiz C., Simona Beltran Michi Blom, Cathalina Boelbaai, A. A. Brown, Zulie Casimirie, Justina Daantje, Candelana D. de Emiliani, Otar Desol, Petronilla de Tiengas, Maria Simon Dinian, R. v. Dissel, J. Elcaro C., Emiterio Dis, Juan Fco Falleyte, Juan Fco Fermin, Calorina Martus Fidanki, Maria Jeanette Gulu, Paulina Henricie, Simeon Henriquez, Maria Ciricori Mamber, Daniel Marcares, Emma Matilde Martinez, Wash. L. Mandel, Maria Teresa Molina, Maria Pombo Molinares, Juan Manuel Pellicer, J. A. Pilsen, Rosa P. de Prices, Rosario de Prince, Tatá del Rosal, Antonio Sanchez, Andres Servage, Felecí Sintjago B. Sobril, Eduardo Sobrino. Amelia Meoz de Soto, Felipe S. Toledo, J. E. van Amstel, Selvania van Uiter, Arturo Vasquez, Victor Vasquez, c/o Wehry C., Hipolito Wiels.

Kardinaal van Rossum.

De Hollandsche kardinaal, Z. Em. W. M. van Rossum, heeft op het Pinksterfeest de H. Bisschopswijding ontvangen uit de handen van den Paus.

Wij verheugen ons van harte over dit voorrecht, onzen hoogen landgenoot geschonken, die binnen weinige jaren tot de hoogste kerkelijke waardigheden is opgeklommen.

30-jarige echtvereeniging

van

Jan Appel

en

A. J. M. Dittmar.

Curaçao, 11 Juli 1918.

HAVEN-NIEUWS

VAN 6 JULI — 20 JULI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	A Johanson	4 Juli	Maracaibo	8 Juli	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	7	La Guayra	7	Maracaibo
Merida	A Johanson	10	La Guayra	18	Maracaibo
Philadelphia	G W Goodman	18	New-York	18	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	11	Maracaibo	11	New York
Merida	A Johanson	17	Maracaibo	22 Juli	La Guayra
Philadelphia	G W Goodman	17	La Guayra	17	New York
Zulia	S S Morris	20	LaGuayra	20	Maracaibo
Samson	Bosse	8 Juli	Maracaibo	10	Maracaibo
Don Alberto	Arvelo	7	Maracaibo	4 Juli	Pto Cabello
PdSastrurtegui	Aparicio	8 Juli	Pto Colombia	9 Juli	Pto Cabello

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Constanza	6 Juni	Maracaibo	*Lelia*	8 Juni	Aruba
Themis	7	Rio Hacha	*Virginia*	8	Vela de Coro
PerladeOzama	8	Barbados	*Vesta*	8	Bonaire
Jolanda I	8 Juli	Barbados	*Jolanda I*	9	Barbados
Lelia	8	Bonaire	*Viuda Alegre*	10	Barbados
Nicola I	9	Saba	*Maud Dudly I*	11	New York
Meteor	9	Mayagues	*Lelia*	12	Bonaire
Meteor H	9	Rio Hacha	*Rufina*	12	Aruba
Carlota	10	Maracaibo	*Nilda*	12	Maracaibo
Reina	10	P Colombia			
S Salsbury I	10	Martinique			
Rufina	11	Pto Cabello			
Virginia	12	Vela deCoro			
Vesta	12	Bonaire			

Buitenland.

Gezantschappen bij den Paus.

Uit Japan duiken berichten op, dat men in Tokio ernstig overweegt een diplomatieke missie bij het Vaticaan te accrediteeren. Men gelooft, dat dit gezantschap voorloopig hetzelfde karakter dragen zal als de missies uit Engeland en Holland, tijdens den oorlog gezonden.

In Portugal gaan ook stemmen op om binnenkort de diplomatieke betrekkingen met den H. Stoel, die zoo plotseling en bruusk zijn afgebroken, weer te herstellen. Sinds de nieuwe regeering aan het bewind is, zijn de anti-katholieke maatregelen en uitzonderingswetten ingetrokken, wat er op wijst, dat het revolutionaire element zijn gloriedagen gehad heeft.

De regenten van Polen zonden den H. Vader een telegram, waarin zij hun loyauteit aan den H. Stoel betuigden en tevens de verzekering uitspraken, dat zij, zoo spoedig rustiger tijden zijn aangebroken, een vertegenwoordiger aan het pauselijk hof zouden zenden of aanvragen.

In Frankrijk hebben de katholieken een door miljoenen onderteekende lijst aan de Regeering aangeboden, waarin het herstel van een gezantschap bij den Paus werd geëischt.

Zelfs niet-katholieken sluiten zich bij deze actie aan. Zoo protesteerde o. a. de „Action Liberale” bij den Minister van Buitenlandsche Zaken tegen de 15e clausule van het geheim verdrag van Londen, waarbij de Paus van de Vredesconferentie wordt uitgesloten en het blad beweerde, dat thans de tijd is aangebroken om weer een Franschen vertegenwoordiger naar Rome te zenden.

De terechtstelling van Bolo Pacha.

Deze man, die zich een wereldnaam heeft verzekerd door het beruchte proces, waarin tegen hem zulke zware beschuldigingen van spionage waren ingebracht, wat de sleutel is geweest voor de ontdekking van talrijke vaderlandsverraders, is na een langdurig verhoor te Vincennes gefusilleerd.

Over zijn laatste oogenblikken lezen wij in een Fransche courant het volgende:

Na afloop van het aanvullend onderzoek in de zaak-Bolo was men er niet onkundig van gebleven, dat het noodlottig einde naderde. Men vernam in den loop van den nacht, dat de terechtstelling voor den volgenden ochtend was vastgesteld.

Het ontwaken van den veroordeelde was op vijf uur, het vertrek uit de gevangenis op half zes bepaald. Om 6.15 uur werd hij gefusilleerd. Te 6 uur was hij per automobiel aangekomen vergezeld door officieren en een aalmoezenier. Tijdens de voorbereidingen voor de terechtstelling had Bolo zijn hooghartige houding verloren en hij liet zich gewillig naar den paal leiden, de oogen geblinddoekt.

Toen de directeur van de gevangenis hem mededeelde, dat zijn laatste uur had geslagen, richtte Bolo zich in zijn bed op, verbleekte lichtelijk en antwoordde vrij kalm: dit is een goede tijding, die ge mij brengt. Het is beter verlost te worden; ik ben innig verheugd.

Bolo kleedde zich zorgvuldig, deed een sierlijk costuum en lichte handschoenen aan. Bouchardon vroeg hem, of hij iets aan de onthullingen had toe te voegen. Bolo antwoordde kortweg: neen. Daarna bleef hij alleen in de gevangenis met den aalmoezenier achter. Hij hoorde de H Mis en bleef daarop nog eenige oogenblikken bidden. Vervolgens nam hij plaats in een militaire auto, die hem naar Vincennes bracht, omringd door een peleton artilleristen te paard.

Bij den executiepaal aangekomen, stapte Bolo, ondersteund door den aalmoezenier uit en hoorde de voorlezing van zijn doodvonnis, waarna hij naar den paal werd geleid. Hij gaf zelf den gendarmen den band van lichte blauwe zijde, dien men gereed had gemaakt en dien men hem om het hoofd knoopte. De commandant van het executie-peleton liet snel zijn degen zakken en twaalf kogels werden tegelijk afgeschoten. Bolo stortte neer; verscheidene kogels hadden zijn schedel uiteen gerukt.

De familie heeft het lijk van den terechtgestelde opgeëischt.

Terwijl het volk gerantsoeneerd wordt.

Naar wij van verschillende kanten vernomen hebben, wordt er in de Vereenigde Staten en in Canada een groote sluikhandel in tarwe gedreven, zoodat de tarwe tegen hoogere prijzen dan de wettelijke maxima van de hand gedaan wordt. Naar vermoed wordt zouden de geringe zichtbare voorraden hiermede in verband staan en groote geheime tarwevoorraden buiten de controle der regeering zijn. Daar in Canada eenzelfde verschijnsel geconstateerd wordt, heeft de regeering er alle graanelevators in beslag doen nemen, om daarmede het onttrekken van tarwe te voorkomen. Het is echter weinig waarschijnlijk, dat het doel zal bereikt worden.

Vóór den oorlog voerden de V. S. aanzienlijke hoeveelheden meel uit naar Oost-Azië. Dit is nu zeer verminderd. Integendeel, Japan, heeft in 1917 niet minder dan 5 millioen baal tarwemeel in de Unie geïmporteerd.

Fransche offervaardigheid.

Dr. H. Sauvage, professor aan het Roode Kruis College, heeft kort geleden te Washington een rede gehouden over dit onderwerp.

„Frankrijk”, zeide hij, [illegible] het begin van den oorlog 3 miljoen van zijn bewoners en zijn rijkste provincies in het Noorden. Sinds het noodlottige jaar 1914 zijn er van de 35 miljoen inwoners 3½ miljoen gedood of gevangen genomen, zoodat er nu nog slechts 1½ miljoen onder de wapenen staan. En ondanks dit alles draagt Frankrijk nog den last van twee derde gedeelte van het Westfront.

Regeering en inwoners willen dezen oorlog niet eindigen zonder een rechtvaardigen vrede; daarom is de geest van het volk voorbereid op onnoemelijke offers en deze geest bezielt vooral de vrouwen, onder wie er weinigen zijn, die niet rouwen over twee, drie of meer zonen en broeders. Gevallen, waarbij een moeder twee of drie zonen heeft verloren, zijn er niet zeldzaam.

De Fransche jonge mannen hebben dien geest van offervaardigheid overgeërfd en wijden zich zelf met al het hunne toe aan hun vaderland. Het heerschende wachtwoord is nog steeds hetzelfde als vóór den Marne-slag: „Zij zullen er niet door komen!”

De redenaar werd op geestdriftige wijze toegejuicht door de volle zaal en het antwoord van den president vertolkte aller gevoelen, toen hij den spoedigen steun van de groote zusterrepubliek toezegde.

Een schoone karaktertrek van Koning Alfons.

Gedurende het laatste verblijf van koning Alfons in San Sebastiaan, werd hij op zekeren dag, toen hij in hotel Maria Christina ontbeet, bediend door een invalieden Italiaanschen kellner. Deze was, na in verschillende veldslagen gewond te zijn geweest, uit den krijgsdienst ontslagen tot herstel van zijn gezondheid.

Toen de koning bemerkte, dat de kellner een oorlogsinvalide was, stond hij op van tafel, liep op hem toe en stak hem de hand toe. Met enkele woorden wenschte hij den man geluk met zijn behoud, prees hem om zijn vaderlandsliefde en liet ten slotte een goudstuk in diens handen glijden.

De man dankte geroerd en de menigte in de eetzaal applaudiseerde dezen nobelen karaktertrek van den Spaanschen koning.

In het Hoogste Noorden.

Knud Rasmussen, de Deensche ontdekkingsreiziger heeft van zijn laatsten tocht naar den Noordpool eenige staaltjes wereldkundig gemaakt.

In April 1916 met zijn expeditie uit Denemarken vertrokken, bereikte hij weldra Groenland, waar hij zijn ontdekkingsreis zou beginnen.

Toen hij aan de monding van den Long was aangekomen, waren reeds enkelen van zijn gezelschap van koude omgekomen. Met de overigen trok hij verder om zijn plan te verwezenlijken: een volledige kaart van alle riviermondingen uit het Noorden van Groenland samen te stellen.

Na den doodvan zijn reisgenoot Hendrik O'sen besloot hij, den terugtocht te aanvaarden. Den 24en Augustus 1917 kwam hij te Agassiz aan in den slechtsten toestand, dien men zich denken kan, zonder mondvoorraad, nadat men reeds alle honden geslacht en gegeten had. Hier moesten [illegible] Wulff, die uitgeput was, achterlaten. Rasmussen en een zijner gezellen begaven zich te voet naar Etah en zonden vandaar levensmiddelen aan de overigen, doch de hulp kwam te laat om nog het leven te redden van doctor Wulff, die na de doorgestane vermoeienissen en ontbering overleed.

Rasmussen keerde daarop naar Denemarken terug.

Een paleis van den Keizer.

De patriotische vereenigingen van Milaan hebben bij de Regeering een verzoekschrift ingediend om het paleis Caffarelli, in de nabijheid van het kapitool, dat eigendom is van den Duitschen keizer, te sequestreeren. De onderteekenaars dezer petitie wijzen daarbij op paragraphen in de wet, die deze handeling rechtvaardigen. Of de Italiaansche Regeering, die beslag gelegd heeft op de gezantschapsgebouwen van Pruisen en Oostenrijk bij het Vaticaan, ook dit paleis in bezit genomen heeft, is nog niet vermeld.

Verzoening tusschen Roosevelt en Taft.

„Teddy” Roosevelt en William Taft hebben elkander ontmoet in een hotel te Chicago en onderhielden zich op buitengewoon vriendelijke wijze, nadat zij sinds de Nationale Republikeinsche Vergadering van 1912 elkander hadden vermeden.

„Mr. Taft wist, dat ik hier was en dadelijk zocht hij mij op”, sprak kolonel Roosevelt tot een kennis. „Wij hebben een half uur lang vriendschappelijk met elkander gepraat en het weerzien heeft mij goed gedaan.”

Taft liet zich over de ontmoeting aldus uit: „Ik was onderricht over de aanwezigheid van den Kolonel en wilde niet opnieuw de gelegenheid laten voorbijgaan van een ontmoeting, nadat ik ze eerst bij het banket ter eere van Maarschalk Joffre te New-York ongebruikt had gelaten.”

De Bevolking van Amerika na den oorlog.

De volkshuishouding der Ver. St. berust op de emigratie uit Europa. Alleen de millioenen Europeesche landverhuizers hebben Amerika in staat gesteld, zijn landbouw en industrie tot den tegenwoordigen omvang uit te breiden. De oorlog heeft ook hierin verandering gebracht. Gedurende den oorlog toch stond de imigratie in Amerika zoo goed als stil en ook na den oorlog zal Europa, verarmd door de geweldige verliezen aan menschen, geen werkkrachten kunnen missen. Er zal volop werk tegen goede loonen zijn, en wie niettemin toch zou willen emigreeren, zal terugschrikken voor de hooge kosten van de overvaart, mede een gevolg van 't gebrek aan scheepsruimte.

Niet alleen de vermindering van de immigratie baart den Amerikanen zorg, een ander verschijnsel, niet minder zorgwekkend, doet zich voor. Honderdduizenden, die sinds jaar en dag in de Vereenigde Staten wonen, hebben gedurende den oorlog zoo slechte ervaringen opgedaan, dat zij terugverlangen naar hun oude vaderland en reeds thans hun voorbereidselen treffen, om onmiddellijk na den oorlog te kunnen repatrieeren. Volgens Amerikaansche berichten moeten ten naaste bij 2 millioen geëmigreerde Europeanen zich bij de stoomvaartmaatschappijen hebben laten inschrijven, om na het sluiten van den vrede Amerika zoo spoedig mogelijk te verlaten. „Wallstreet Journal” meldde zelfs, dat hun aantal reeds 3 millioen beloopt. Hoofdzakelijk zijn het arbeiders uit Polen, Rusland, Griekenland, Duitschland en Oostenrijk. Natuurlijk nemen deze lieden allen hun have en goed, hun spaarpenningen en vermogen mede. Bij de geringe vermeerdering der Amerikaansche bevolking door het geboortenoverschot dreigt het ophouden van de immigratie in en de repatrieering uit Amerika inderdaad een catastrofe voor de Amerikaansche volkshuishouding te worden.

Lage zwendel.

Bij de behandeling van een moordzaak voor een Duitsch gerechtshof kwam een interessant geval van broodkaarten-zwendel aan het licht.

De moordenaar deelde namelijk mede, dat hij zijn slachtoffer gedood had bij een twist over de opbrengst van een broodkaartenfabriek, die de verslagene in combinatie met hem exploiteerde.

Het zaakje ging zoo goed, dat men per week 20.000 à 30.000 mark verdiende.

De broodkaarten werden gedeeltelijk vervaardigd door een ontrouwen bediende der firma Faszbender, bij welke de broodkaarten gedrukt werden; gedeeltelijk vervaardigde de verslagene ze zelf met behulp van cliché's, waarvoor hij ongeveer 10.000 mark betaalde.